

που παρέστησαν, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθ. 0632513/2016 διπλότυπο είσπραξης της ΔΟΥ Δ' Αθηνών).

2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, η οποία εισάγεται προς οριστική εκδίκαση ενώπιον της επταμελούς συνθέσεως του Τμήματος κατόπιν των 1112/2017 και 674/2018 (7μ.) προδικαστικών αποφάσεων του Τμήματος, ζητείται η ακύρωση: α) Της 38753/1216/8.8.2014 κοινής απόφασης των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Τουρισμού με θέμα: "Έγκριση δημιουργίας Σύνθετου Τουριστικού Καταλύματος (και των υποστηρικτικών αυτού έργων), καθώς και των περιβαλλοντικών όρων αυτού, στη θέση "Κουμπάρα – Διακοφτό", Δήμου Ιητών, νήσου Ίου, Περιφέρειας Ν. Αιγαίου, με φορέα του έργου την "105 Ανώνυμη Τουριστική και Τεχνική Εταιρεία Εκμισθώσεως Ακινήτων". β) Της 14704/19.12.2015 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα: "Παραχώρηση δικαιώματος χρήσης χώρου αιγιαλού, παραλίας και θαλάσσιου χώρου για την εκτέλεση του έργου "Σύνθετο τουριστικό κατάλυμα 5* στη θέση "Κουμπάρα – Διακοφτό", Νήσου Ίου, στην εταιρεία 105 Α.Ε. και καθορισμός του ανταλλάγματος παραχώρησης". γ) Της 53424/2165/30.10.2012 πράξης του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με θέμα: "Προκαταρκτικός Προσδιορισμός Περιβαλλοντικών Απαιτήσεων (Π.Π.Π.Α.) για την κατασκευή και λειτουργία Σύνθετου Τουριστικού Καταλύματος και των υποστηρικτικών αυτού έργων, στη θέση "Κουμπάρα – Διακοφτό", Δήμου Ιητών, νήσου Ίου, Περιφέρειας Ν. Αιγαίου, με φορέα του έργου την

επιδίωξη της αειφορίας, τη μέριμνα για τη νήσο Ίο και τους κατοίκους αυτής (τέταρτο, πέμπτο και έκτο). Συνεπώς, οι αιτούντες αυτοί ασκούν την κρινόμενη αίτηση έχοντας έννομο συμφέρον προς τούτο.

5. Επειδή, με την 1112/2017 απόφαση του Δικαστηρίου παραπέμφθηκε στην επταμελή σύνθεση του Τμήματος το ζήτημα του χρονικού σημείου έναρξης της προθεσμίας για την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως κατά των αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων Α' κατηγορίας, ενόψει της διάταξης του άρθρου 19α του ν. 4014/2011, σύμφωνα με την οποία η ανάρτηση των ΑΕΠΟ έργων και δραστηριοτήτων Α' κατηγορίας σε ειδικό δικτυακό τόπο (<http://aero.ypeka.gr>), εντός ενός μηνός από την έκδοση των αποφάσεων αυτών, συνιστά δημοσίευση επιβαλλόμενη από τον νόμο και δημιουργεί τεκμήριο πλήρους γνώσης για κάθε ενδιαφερόμενο προκειμένου να ασκήσει αίτηση ακυρώσεως. Ακολούθως, με την 674/2018 (7μ.) απόφαση του Δικαστηρίου υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα εξής προδικαστικά ερωτήματα: α) Τα άρθρα 6 και 11 της οδηγίας 2011/92/ΕΕ, ερμηνευόμενα σε συνδυασμό προς τις διατάξεις του άρθρου 47 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε., μπορεί να ερμηνευθούν ότι έχουν την έννοια ότι είναι συμβατές προς αυτά διατάξεις του εθνικού δικαίου, στις οποίες προβλέπεται ότι οι διαδικασίες που προηγούνται της έκδοσης απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον (δημοσιοποίηση των μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ενημέρωση και συμμετοχή του κοινού στη διαβούλευση) ενεργούνται και ελέγχονται κατά κύριο λόγο από την ευρύτερη διοικητική μονάδα της Περιφέρειας και όχι του οικείου Δήμου. β) Τα άρθρα 6 και 11 της οδηγίας 2011/92/ΕΕ, ερμηνευόμενα σε συνδυασμό προς τις διατάξεις του άρθρου 47 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε., μπορεί να ερμηνευθούν ότι έχουν την έννοια ότι είναι συμβατό προς αυτά σύστημα διατάξεων του εθνικού δικαίου, στο οποίο τελικώς προβλέπεται ότι η δημοσιοποίηση των

αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, με την ανάρτηση αυτών σε ειδικό δικτυακό τόπο, δημιουργεί τεκμήριο πλήρους γνώσης για κάθε ενδιαφερόμενο προκειμένου να ασκήσει το προβλεπόμενο κατά την κείμενη νομοθεσία ένδικο βοήθημα (αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας) εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών, λαμβανομένων υπ' όψιν των νομοθετικών προβλέψεων για τη δημοσιοποίηση των μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, την ενημέρωση και συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων των εν λόγω έργων και δραστηριοτήτων, οι οποίες θέτουν στο επίκεντρο των διαδικασιών αυτών την ευρύτερη διοικητική μονάδα της Περιφέρειας και όχι του οικείου Δήμου.

6. Επειδή, επί των ερωτημάτων αυτών εκδόθηκε η C-280/2018 απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην απόφαση αυτή αναφέρονται (σκέψεις 31 επ.), μεταξύ άλλων, τα εξής: Βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 4, της οδηγίας 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ 2012, L 26), στο ενδιαφερόμενο κοινό πρέπει να παρέχονται πραγματικές δυνατότητες να συμμετάσχει εγκαίρως στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων επί ζητημάτων σχετικών με το περιβάλλον. Βάσει της αρχής της αποτελεσματικότητας δεν αρκεί αφεαυτής οποιαδήποτε μορφή ανακοινώσεως. Οι αρμόδιες αρχές πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι χρησιμοποιούμενοι δίαυλοι ενημερώσεως μπορούν ευλόγως να θεωρούνται πρόσφοροι για την πληροφόρηση των μελών του ενδιαφερομένου κοινού, προκειμένου να δώσουν σε αυτά επαρκή δυνατότητα να τηρούνται ενήμερα για τις σχεδιαζόμενες δραστηριότητες, τη διαδικασία λήψεως αποφάσεων και τις δυνατότητές τους να συμμετάσχουν εγκαίρως στη διαδικασία. Στο αιτούν (εθνικό) δικαστήριο απόκειται να κρίνει αν οι απαιτήσεις αυτές τηρήθηκαν κατά τη διαδικασία

που προηγήθηκε της υποθέσεως της κύριας δίκης. Περαιτέρω, όσον αφορά τη συγκεκριμένη περίπτωση, το Δ.Ε.Ε. έκρινε ότι καθόσον, κατά την ημερομηνία δημοσιοποίησεως της προσκλήσεως προκειμένου το κοινό να λάβει γνώση της ΜΠΕ και να διατυπώσει τις απόψεις του επί αυτής, η πλειονότητα των ενδιαφερομένων διέμενε στη νήσο Ίο ή είχε την κυριότητα ακινήτου ευρισκομένου στη νήσο αυτή, η ανάρτηση στο κατάστημα της περιφερειακής διοικητικής αρχής, η οποία εδρεύει στη Σύρο, έστω και συνοδευόμενη από δημοσίευση σε τοπικό έντυπο της τελευταίας αυτής νήσου, δεν φαίνεται ότι μπορούσε να συμβάλει επαρκώς στην ενημέρωση του ενδιαφερομένου κοινού. Τυχόν αντίθετη εκτίμηση θα μπορούσε να στηριχθεί μόνο στη διαπίστωση ότι η εν λόγω τοπική εφημερίδα είχε, κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, ευρύτατη κυκλοφορία και ιδιαίτερος μεγάλη αναγνωσιμότητα στην Ίο. Σε αντίθετη περίπτωση, τρόποι ενημερώσεως του κοινού, όπως οι επιλεγέντες, θα μπορούσαν να θεωρηθούν επαρκείς μόνον ελλείψει άλλων πλέον πρόσφορων μέσων επικοινωνίας, τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν οι αρμόδιες αρχές, χωρίς, πάντως, να καταβάλουν δυσανάλογες προσπάθειες, όπως είναι η ανάρτηση στα πλέον πολυσύχναστα σημεία της νήσου Ίου ή στον ίδιο τον τόπο υλοποίησεως του έργου. Εξάλλου, το Δ.Ε.Ε. διατύπωσε επιφυλάξεις ως προς τον τόπο όπου τέθηκε στη διάθεση του κοινού ο φάκελος που περιέχει τα στοιχεία σχετικά με το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης έργο, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών προσβάσεως στον φάκελο της διαδικασίας συμμετοχής (μετάβαση ακτοπλοϊκώς από την Ίο στη Σύρο) και ως προς τον τρόπο διεξαγωγής της διαδικασίας διαβουλευσεως στη Σύρο, η οποία, όπως ενδεικτικώς προβλέπει η Οδηγία, διεξάγεται διά της υποβολής γραπτών προτάσεων ή διά της διενέργειας δημοσκοπήσεων. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, το ΔΕΕ απάντησε στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα ότι το άρθρο 6 της οδηγίας ΕΠΕ έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε κράτος μέλος να διεξάγει τις σχετικές με έργο διαδικασίες συμμετοχής

./.

του κοινού στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων στην έδρα της αρμόδιας περιφερειακής διοικητικής αρχής και όχι στον Δήμο όπου βρίσκεται ο τόπος υλοποίησης του έργου αυτού, όταν οι συγκεκριμένοι όροι διεξαγωγής δεν διασφαλίζουν την ουσιαστική τήρηση των δικαιωμάτων του ενδιαφερομένου κοινού, στοιχείο του οποίου η διακρίβωση απόκειται στο αιτούν δικαστήριο. Περαιτέρω, το ΔΕΕ απάντησε στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα ότι τα άρθρα 9 και 11 της οδηγίας ΕΠΕ έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης (άρθρο 19α ν. 4014/2011), η οποία έχει ως αποτέλεσμα να αντιτάσσεται σε μέλη του ενδιαφερόμενου κοινού προθεσμία για την άσκηση ενδίκου βοηθήματος της οποίας αφετηρία συνιστά η δημοσιοποίηση της εγκρίσεως έργου διά της αναρτήσεως στο διαδίκτυο, όταν τα μέλη αυτά του ενδιαφερόμενου κοινού δεν είχαν προηγουμένως τη δυνατότητα να ενημερωθούν επαρκώς για τη διαδικασία αδειοδοτήσεως σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής.

7. Επειδή, με την πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση εγκρίθηκαν η δημιουργία σύνθετου τουριστικού καταλύματος και οι περιβαλλοντικοί του όροι αυτού. Το έργο ανήκει στην κατηγορία Α1 Ομάδα 6η - Τουριστικές εγκαταστάσεις και έργα αστικής ανάπτυξης κτιριακού τομέα αθλητισμού και αναψυχής της υπουργικής απόφασης 1958/2012. Η εν λόγω προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε στις 8.8.2014, αναρτήθηκε στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ στις 11.8.2014 και στον δικτυακό τόπο <http://aero.ypeka.gr> του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, στον οποίο αναφέρεται η ανωτέρω διάταξη του άρθρου 19α του ν. 4014/2011, στις 8.9.2014. Εξάλλου, στις 2.8.2013, είχε δημοσιευθεί πρόσκληση της Προέδρου του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, η οποία εδρεύει στην Ερμούπολη Σύρου, προς κάθε ενδιαφερόμενο να λάβει γνώση και να διατυπώσει τις απόψεις του επί της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων του επίμαχου έργου. Η πρόσκληση

έτους 2015, η μία από κάτοικο του νησιού και η άλλη από μηχανικό εμπλεκόμενοι στο έργο. Τέλος, η παρεμβαίνουσα προσκομίζει δημοσιεύματα στον τύπο και αναρτήσεις στο διαδίκτυο τα οποία αναφέρονται στο επίμαχο έργο, κατά τον χρόνο έκδοσης της πρώτης προσβαλλομένης (Αύγουστος 2014), καθώς και κείμενο ερώτησης στη Βουλή περί του έργου προς τους εκδόσαντες την πράξη Υπουργούς της 19ης Νοεμβρίου 2014. Εξάλλου, οι αιτούντες ισχυρίζονται στην αίτηση ακυρώσεως ότι έλαβαν γνώση της προσβαλλόμενης απόφασης στις 22.12.2015, όταν αντιλήφθηκαν την εκτέλεση των εργασιών για το τεχνικό έργο της λειτουργικής σύνδεσης του χώρου του Σύνθετου Τουριστικού Καταλύματος και, συγκεκριμένα, τη διενέργεια εκσκαφών για τη θεμελίωση και την κατασκευή γέφυρας επί στενού ισθμού για τη σύνδεση της χερσονήσου του Διακοφτού με την ενδοχώρα της Ίου. Η αίτηση ακυρώσεως ασκήθηκε στις 19.2.2016, ήτοι, μετά την παρέλευση 1 έτους και 6 μηνών από την έκδοση της προσβαλλομένης ΑΕΠΟ και 1 έτους και 5 μηνών από την ανάρτησή της στον δικτυακό τόπο <http://aero.ypeka.gr>.

8) Επειδή, από τα ανωτέρω προσκομισθέντα στοιχεία προκύπτει ότι η τοπική εφημερίδα «Κοινή Γνώμη», στην οποία είχε δημοσιευθεί η από 2.8.2013 πρόσκληση της Περιφέρειας προς κάθε ενδιαφερόμενο να λάβει γνώση και να διατυπώσει τις απόψεις του επί της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων στην έδρα της Περιφέρειας στη Σύρο, είχε 1000 ημερησίως διανεμόμενα αντίτυπα στο σύνολο των νησιών του Νομού Κυκλάδων, ο πληθυσμός των οποίων ανέρχεται, περίπου, σε 120.000 κατοίκους. Ως εκ τούτου, η εν λόγω τοπική εφημερίδα δεν είχε ευρύτατη κυκλοφορία και ιδιαίτερως μεγάλη αναγνωσιμότητα στην Ίο κατά τον χρόνο της διαβούλευσης. Περαιτέρω, η ανάρτηση στον πίνακα ανακοινώσεων του δημοτικού καταστήματος του Δήμου Ιητών ανακοίνωσης περί της εκδόσεως υπ' αριθ. 16/2013 πρακτικού συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ιητών και των υπ' αριθ. 116 έως 127/2013 αποφάσεων του εν λόγω δημοτικού συμβουλίου,

Εκ των οποίων η 118/2013 απόφαση συνιστούσε τη θετική γνωμοδότηση του Δήμου επί της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων του επίμαχου έργου, αναφερόταν μόνον κατ' αριθμόν και δεν συνοδευόταν ούτε καν από προσδιορισμό του αντικειμένου, δηλαδή, του θέματος της συγκεκριμένης (118/2013) απόφασης, ώστε να καταστεί γνωστό στους δημότες και κατοίκους του το γεγονός ότι η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου είχε περιέλθει στον Δήμο. Εξάλλου, η ανάρτηση στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και στη «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» γνωμοδότησης επί του έργου από υπηρεσία της Περιφέρειας συνιστά ενέργεια, η οποία, εν πάση περιπτώσει, έλαβε χώρα σε περιφερειακό και όχι σε δημοτικό επίπεδο. Ακόμη, η φωτογραφία της πινακίδας με τον τίτλο του έργου δεν περιλαμβάνει επί του σώματος αυτής στοιχεία προσδιοριστικά της χρονικής περιόδου κατά την οποία είχε τοποθετηθεί η πινακίδα, οι δε προσκομιζόμενες ένορκες βεβαιώσεις δεν αρκούν για να προσδιορίσουν με βεβαιότητα την χρονική αυτή περίοδο. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, οι ως άνω ενέργειες και δράσεις ενημέρωσης και δημοσιότητας, δεν απέτελεσαν, από μόνες τους και σε συνδυασμό μεταξύ τους, αποτελεσματικούς δίαυλους ενημέρωσης των μελών του ενδιαφερομένου κοινού, ήτοι προεχόντως των κατοίκων της του και των νομικών προσώπων ή ενώσεων προσώπων που μεριμνούν για το περιβάλλον της νήσου, προκειμένου να θεωρηθεί ότι στα μέλη αυτά είχαν εξασφαλισθεί πραγματικές δυνατότητες να συμμετάσχουν κατά τον κρίσιμο χρόνο στη διαδικασία λήψης της επίμαχης απόφασης. Ούτε, εξάλλου, αποδείχθηκαν πρόσφορες στην πράξη, εφόσον από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν στο Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι κάτοικοι της του ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων που μεριμνούν για το περιβάλλον της νήσου συμμετείχαν στη διαβούλευση. Συνεπώς, δεν μπορεί να αντιταχθεί στους αιτούντες το τεκμήριο πλήρους γνώσεως της προσβαλλομένης της διάταξης του άρθρου 19α του ν. 4014/2011, το οποίο, κατά την εν λόγω διάταξη, δημιουργείται από την ανάρτηση της ΑΕΠΟ στον δικτυακό τόπο

<http://aero.ypeka.gr>. Συνακόλουθα, μόνη η πάροδος 1 έτους και 6 μηνών από την έκδοση της προσβαλλομένης ΑΕΠΟ ή 1 έτους και 5 μηνών από την ανάρτησή της στον εν λόγω δικτυακό τόπο, έως την κατάθεση της αιτήσεως ακυρώσεως, έστω και εάν αυτή συνδυασθεί με το οφειλόμενο από τους αιτούντες εύλογο ενδιαφέρον και τη δημοσιότητα που έλαβε το έργο τον Αύγουστο του έτους 2014 σε εθνικό επίπεδο, δεν αρκούν για να δημιουργήσουν τεκμήριο γνώσης της προσβαλλομένης και του εγκριθέντος έργου από τους αιτούντες και δη σε χρόνο που θα καθιστούσε εκπρόθεσμη την άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως. Και τούτο διότι, όπως προβάλλεται από τους αιτούντες, η εκτέλεση των πρώτων εργασιών που προσδίδουν στο έργο την περιγραφόμενη στις προσβαλλόμενες πράξεις μορφή του και, συγκεκριμένα, των εργασιών για την κατασκευή του τεχνικού έργου της σύνδεσης της χερσονήσου του Διακοφτού με την ενδοχώρα της Ίου, ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του έτους 2015. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, και ενόψει όσων αναφέρονται στην C-280/2018 απόφαση του Δ.Ε.Ε. για τη συγκεκριμένη περίπτωση, η κρινόμενη αίτηση ακυρώσεως ασκείται εμπροθέσμως.

9. Επειδή, υπέρ του κύρους των ανωτέρω πράξεων παρεμβαίνει, παραδεκτώς, όπως κρίθηκε και με την ΣτΕ 1112/2017, η ανώνυμη εταιρεία "105 Ανώνυμη Τουριστική και Τεχνική Εταιρεία Εκμ. Ακινήτων".

10. Επειδή, από τον συνδυασμό των άρθρων 24 παρ. 1 και 2, 79 παρ. 8 και 106 παρ. 1 του Συντάγματος συνάγεται ότι ο χωροταξικός σχεδιασμός, ο οποίος αποτελεί τη χωρική έκφραση των προγραμμάτων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, ανήκει στην αρμοδιότητα του κράτους, το οποίο υποχρεούται, σύμφωνα με τις αρχές και τα πορίσματα της επιστήμης της χωροταξίας, να λαμβάνει τα αναγκαία για τον ορθολογικό χωροταξικό σχεδιασμό μέτρα, προκειμένου να διασφαλίζεται η προστασία του περιβάλλοντος, οι κατά το δυνατόν βέλτιστοι όροι διαβίωσης του πληθυσμού και η οικονομική ανάπτυξη σύμφωνα με την αρχή της αειφορίας. Εντός του πλαισίου αυτού, ουσιώδης συντελεστής για

τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι τα χωροταξικά σχέδια, με τα οποία τίθενται, με βάση την ανάλυση των δεδομένων και την πρόγνωση των μελλοντικών εξελίξεων, οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και ρυθμίζεται, μεταξύ άλλων, το πλαίσιο για τη διαμόρφωση των οικιστικών περιοχών, των περιοχών άσκησης παραγωγικών δραστηριοτήτων και των ελεύθερων χώρων στις εκτός σχεδίου περιοχές (ΣτΕ 3920/2010 Ολομ. κ.ά.). Ο θεμελιώδης κανόνας της βιώσιμης ανάπτυξης ισχύει, κατά μείζονα λόγο, για την προστασία των ευαίσθητων οικοσυστημάτων, όπως τα μικρά νησιά, των οποίων η οικιστική και εν γένει οικονομική ανάπτυξη πρέπει να συνδέεται με τη διατήρηση του χαρακτήρα τους και του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντός τους και να μην παραβιάζει τη φέρουσα ικανότητά τους (ΣτΕ 3920/2010 Ολομ. 387/2014 7μ., 413 – 414/2005). Για την προστασία των ευαίσθητων αυτών οικοσυστημάτων επιβάλλεται ειδικός χωροταξικός σχεδιασμός, που πρέπει να προβλέπει μορφές ήπιας ανάπτυξης, συμβατές με την αρχή της διατήρησης του πολιτιστικού και φυσικού κεφαλαίου τους (ΣτΕ 3526/2017, 387/2014 7μ., 5418/2012 κ.ά.). Από τις ίδιες διατάξεις συνάγεται, περαιτέρω, ότι προς τον χωροταξικό σχεδιασμό πρέπει να εναρμονίζονται όλοι οι κατωτέρου επιπέδου σχεδιασμοί, στους οποίους περιλαμβάνεται, ιδίως, ο πολεοδομικός σχεδιασμός. Σε συμφωνία με τις ως άνω συνταγματικές απαιτήσεις, ο ισχύων κατά τον κρίσιμο χρόνο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης του επίμαχου έργου ν. 2742/1999 (Α' 207), [κατά την έκδοση της πρώτης προσβαλλομένης Κ.Υ.Α. είχε ήδη δημοσιευθεί ο ν. 4269/2014, Α' 142] προέβλεψε τις εξής κατηγορίες σχεδίων: α) το γενικό πλαίσιο χωροταξικού σχεδιασμού και αιφόρου ανάπτυξης, με το οποίο προσδιορίζονται οι βασικές προτεραιότητες και οι στρατηγικές κατευθύνσεις της χωροταξικής πολιτικής (άρθρο 6), β) τα ειδικά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού και αιφόρου ανάπτυξης, τα οποία εξειδικεύουν και συμπληρώνουν τις γενικές κατευθύνσεις του γενικού πλαισίου είτε σε ορισμένους τομείς δραστηριότητας, είτε σε

./.

ειδικές περιοχές του εθνικού χώρου (άρθρο 7), καθώς και γ) τα περιφερειακά πλαίσια, τα οποία, εναρμονιζόμενα με τα προαναφερόμενα χωροταξικά σχέδια, καθορίζουν σε επίπεδο περιφέρειας και, κατά περίπτωση, σε επίπεδο νομών ή άλλων γεωγραφικών ενοτήτων, τις κατευθύνσεις και τα προγραμματικά πλαίσια για τη χωροθέτηση των βασικών παραγωγικών δραστηριοτήτων του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα της οικονομίας (άρθρο 8). Το άρθρο 9 του ίδιου νόμου προέβλεψε, περαιτέρω, τις συνέπειες της έγκρισης των πλαισίων χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης εν σχέσει προς τα λοιπά μέσα χωρικού σχεδιασμού, που αναπτύσσονται σε τοπικό επίπεδο. Με τις διατάξεις αυτές καθιερώθηκε, ειδικότερα, υποχρέωση εναρμόνισης των προωθούμενων, μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, ρυθμιστικών σχεδίων, γενικών πολεοδομικών σχεδίων, σχεδίων χωρικής και οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων, σχεδίων ανάπτυξης περιοχών δεύτερης κατοικίας, ζωνών οικιστικού ελέγχου, περιοχών οργανωμένης ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων ή άλλων σχεδίων χρήσεων γης προς τις επιλογές ή κατευθύνσεις των εγκεκριμένων περιφερειακών πλαισίων και, σε περίπτωση που η διαδικασία εκπόνησης των τελευταίων δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί, προς τις επιλογές ή κατευθύνσεις του γενικού και των εγκεκριμένων ειδικών χωροταξικών σχεδίων. Προβλέφθηκε, συναφώς, ότι, μέχρι την έγκριση των ανωτέρω πλαισίων, η εκπόνηση των ρυθμιστικών σχεδίων, των γενικών πολεοδομικών σχεδίων και των λοιπών σχεδίων χρήσεων γης, καθώς και η έκδοση των συναφών κανονιστικών και ατομικών διοικητικών πράξεων, γίνεται κατόπιν συνεκτιμήσεως των διαθέσιμων στοιχείων του ευρύτερου χωροταξικού σχεδιασμού και, ιδίως, αυτών που προκύπτουν από ήδη εκπονηθείσες ή υπό εκπόνηση μελέτες χωροταξικού περιεχομένου (άρθρα 9 παρ. 1-2). Η, κατά τα ανωτέρω, υποχρέωση εναρμόνισης επεκτάθηκε και στα ήδη εγκεκριμένα κατά την έναρξη ισχύος του ν. 2742/1999 ρυθμιστικά σχέδια, τα οποία, κατά ρητή πρόβλεψη του νόμου, έπρεπε να

τροποποιούνται ή να αναθεωρούνται καταλλήλως με τη διαδικασία που οριζόταν στις διατάξεις που τα διέπουν, προκειμένου να ενσωματώσουν τις προβλέψεις του γενικού, των ειδικών και των περιφερειακών πλαισίων (παρ. 2). Προβλέφθηκε, τέλος, ότι και τα εγκεκριμένα περιφερειακά πλαίσια πρέπει να τροποποιούνται ή να αναθεωρούνται, προκειμένου να εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις του γενικού και των ειδικών χωροταξικών πλαισίων (άρθρο 9 παρ. 3, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 9 παρ. 3 του ν. 3851/2010, Α' 85).

11. Επειδή, με τις προγνωσθείσες διατάξεις του ν. 2742/1999 καθιερώθηκε σύστημα ιεράρχησης μεταξύ των διαφόρων επιπέδων χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, το οποίο είναι, καταρχήν, σύμφωνο με τις απαιτήσεις του άρθρου 24 παρ. 2 του Συντάγματος και προβλέπει υποχρέωση εναρμόνισης των κατωτέρων μέσων προς τον υπερκείμενο γενικό και ειδικό χωροταξικό σχεδιασμό εθνικού επιπέδου. Κατά το σύστημα του νόμου, τα κατωτέρου επιπέδου μέσα χωρικού σχεδιασμού, όπως είναι, ιδίως, τα ρυθμιστικά σχέδια, τα γενικά πολεοδομικά σχέδια και τα λοιπά παντός είδους σχέδια χρήσεων γης, πρέπει να εναρμονίζονται προς τα περιφερειακά χωροταξικά πλαίσια, εφόσον αυτά είναι σύμφωνα με τα, τυχόν, υφιστάμενα ειδικά σχέδια (βλ. ΣτΕ 1421/2013 7μ., 2038/2019), μόνον δε κατ' εξαίρεση και εφόσον δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία έγκρισης του χωροταξικού σχεδίου της οικείας περιφέρειας, τα σχέδια αυτά πρέπει να εναρμονίζονται απευθείας προς τις γενικές κατευθύνσεις και τις ειδικότερες επιλογές του γενικού και των ειδικών χωροταξικών πλαισίων. Εντός του πλαισίου αυτού, τα υποκείμενα τοπικά σχέδια χωρικού σχεδιασμού (Γ.Π.Σ., Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π., Π.Ο.Α.Π.Δ. κ.ά.), με τα οποία καθορίζονται οι επιτρεπόμενες ανά περιοχή χρήσεις γης και οι λοιποί όροι για την υποδοχή συγκεκριμένων δραστηριοτήτων, εκπονούνται σε συμφωνία προς τις κατευθύνσεις του οικείου περιφερειακού πλαισίου, κατά τρόπον ώστε να διασφαλίζεται, μέσω της βαθμιαίας εξειδίκευσης στα διαδοχικά στάδια του σχεδιασμού

./.

των προβλεπόμενων σε αυτό κριτηρίων, η τήρηση των γενικών επιλογών του περιφερειακού σχεδιασμού, και, κατ' επέκταση, να επιτυγχάνεται η συνεκτική και σύμφωνη με την αρχή της αειφορίας διαχείριση του χώρου (ΣτΕ 2038/2019, 700/2016). Όπως δε έχει κριθεί (ΣτΕ 3920/2010 Ολομ., 387/2014 7μ.), εκ των ανωτέρω παρέπεται ότι η πραγματοποίηση έργων ανάπτυξης παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων είναι επιτρεπτή μόνον σε περιοχές, οι οποίες εκ των προτέρων και με βάση νόμιμα κριτήρια έχουν καθορισθεί ως περιοχές, προοριζόμενες για την ανάπτυξη των εν λόγω συγκεκριμένων δραστηριοτήτων. Τούτο ισχύει, ιδίως, προκειμένου περί σύνθετων και ειδικών έργων μεγάλης κλίμακας προοριζόμενων να κατασκευαστούν και να λειτουργήσουν εντός ευαίσθητων οικοσυστημάτων, όπως είναι οι παράκτιες περιοχές (ΣτΕ 3920/2010 Ολομ.) και τα μικρά νησιά (ΣτΕ 387/2014 7μ.), δοθέντος, ότι τα έργα αυτά, λόγω της φύσεως των εγκαταστάσεων και του είδους και της εντάσεως της λειτουργίας τους, δύνανται να έχουν σημαντικές και μη αναστρέψιμες επιπτώσεις στο φυσικό, πολιτιστικό και οικιστικό περιβάλλον των εν λόγω περιοχών. Επομένως, δεν είναι νόμιμη η απευθείας έκδοση διοικητικών πράξεων, με τις οποίες καθορίζεται θέση συγκεκριμένης παραγωγικής δραστηριότητας και δη εντός ευαίσθητου οικοσυστήματος, κατά παράλειψη του προσηκόντος επιπέδου χωρικού σχεδιασμού, χωρίς, δηλαδή, να έχει προηγουμένως εγκριθεί για την περιοχή το προβλεπόμενο από την κείμενη νομοθεσία οικείο σχέδιο χρήσεων γης. Τούτο δε ανεξαρτήτως των εφαρμοζομένων επί μέρους μεγεθών και χαρακτηριστικών του έργου, ως και του εύρους, της πληρότητας και της επιστημονικής επάρκειας των μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων που συνοδεύουν τη σημειακή αυτή χωροθέτηση, διότι αυτές εκπονούνται και αφορούν στο τελικό επίπεδο εφαρμογής, δηλαδή πραγματώσεως του έργου και δεν δύνανται να υποκαταστήσουν το τυχόν ελλείπον ενδιαμέσο και κρίσιμο, κατά τα ανωτέρω, στάδιο χωρικού σχεδιασμού.

νησιά επιφάνειας μεγαλύτερης από 150 τ.χλμ. η διατιθέμενη, για την ανάπτυξη των υποδομών του παρόντος άρθρου, έκταση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1%ο (ένα τοις χιλίοις) της επιφάνειας τους. ...».

14. Επειδή, κατά τον χρόνο έναρξης της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης του έργου (Φεβρουάριος 2012), έως τη σύνταξη και υποβολή της ΜΠΕ του έργου (Δεκέμβριος 2012 – Ιανουάριος 2013) τα άρθρα 8 και 9 του ν. 4002/2011 (Α'180), [όπως οι διατάξεις αυτές ίσχυαν πριν από την τροποποίησή τους με τον ν. 4179/2013 (Α'175/8.8.2013) και τον ν. 4276/2014 (Α'155/30.7.2014)], προέβλεπαν τα εξής για τα Σύνθετα Τουριστικά Καταλύματα: Ως Σύνθετα Τουριστικά Καταλύματα χαρακτηρίζονται τα ξενοδοχειακά καταλύματα που ανεγείρονται σε συνδυασμό με τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες και με εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής (8 παρ. 1). Για τη δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Με την απόφαση αυτή καθορίζονται: αα. Οι ειδικότερες κατηγορίες έργων, δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων που πρόκειται να ανεγερθούν στην έκταση του σύνθετου τουριστικού καταλύματος. ββ. Η γενική διάταξη των κτιρίων και εγκαταστάσεων με αναφορά σε τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:5.000. Στη γενική διάταξη πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε οι τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες να αποτελούν ενότητα διακριτή από το ξενοδοχειακό κατάλυμα. γγ. Οι περιβαλλοντικοί όροι του σύνθετου τουριστικού καταλύματος, ύστερα από τήρηση της διαδικασίας που ορίζεται στο ν. 1650/1986, όπως ισχύει. Η δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων σε γήπεδα μεγαλύτερα των 800.000 τ.μ. επιτρέπεται μόνο σε Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.) που χαρακτηρίζονται και οριοθετούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 29 του ν. 2545/1997. Σύνθετα τουριστικά καταλύματα επιτρέπεται να δημιουργούνται και εντός εγκαταλελειμμένων

οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων σε συνδυασμό με την ανάπτυξη τμήματος ή και του συνόλου του οικισμού. Η δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων σε περιοχές, στις οποίες παρατηρείται έλλειμμα υδατικών πόρων, επιτρέπεται εφόσον καλυφθούν οι ανάγκες τους σε νερό με κατάλληλο κατά περίπτωση τρόπο, όπως δημιουργία ταμιευτήρων, χρήση ανακυκλωμένου νερού, αφαλάτωση κ.λπ. (9 παρ. 1). Η δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων εναρμονίζεται με τις κατευθύνσεις του εκάστοτε ισχύοντος Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό και τις χρήσεις γης και λειτουργίες της ευρύτερης περιοχής. Όπου στις διατάξεις του Ειδικού Πλαισίου για τον Τουρισμό αναφέρονται οι "σύνθετες και ολοκληρωμένες τουριστικές υποδομές μικτής χρήσης" νοούνται εφεξής τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα του νόμου αυτού (9 παρ. 2). Τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα υπόκεινται στους όρους και περιορισμούς της εκτός σχεδίου δόμησης τουριστικών εγκαταστάσεων του από 20/28.1.1988 προεδρικού διατάγματος (Δ' 61), όπως ισχύει. Ο συντελεστής δόμησης είναι ενιαίος για το σύνολο του σύνθετου τουριστικού καταλύματος και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 0,15 και ειδικώς για τα κατοικημένα νησιά, πλην Κρήτης, Κέρκυρας, Εύβοιας και Ρόδου, το 0,10. Για τον υπολογισμό της μέγιστης εκμετάλλευσης και των λοιπών όρων και περιορισμών δόμησης, η έκταση στην οποία αναπτύσσεται το σύνθετο τουριστικό κατάλυμα νοείται ως ενιαίο σύνολο. Ειδικότερες διατάξεις με τις οποίες έχουν καθοριστεί μικρότεροι συντελεστές δόμησης ή και αυστηρότεροι όροι και περιορισμοί δόμησης για την τουριστική αξιοποίηση συγκεκριμένων γηπέδων, διατηρούνται σε ισχύ. Το ελάχιστο απαιτούμενο εμβαδόν των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών ορίζεται σε 100 τ.μ. ανά αυτοτελή διηρημένη ιδιοκτησία (9 παρ. 3). Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ν. 4002/2011 τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα «αποτελούν νέα τουριστικά προϊόντα ξενοδοχειακού χαρακτήρα, αποτελούν δηλαδή μέρος μίας αμιγώς τουριστικής επένδυσης

και δεν έχουν σχέση με συμβατικές (οικιστικές ή άλλες) αναπτύξεις. Τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την ανάπτυξη του νέου αυτού τουριστικού προϊόντος, τόσο για τις περιοχές υποδοχής των τουριστικών επενδύσεων μικτού τύπου όσο και για τη χώρα συνολικά, είναι πολύ σημαντικά και αφορούν ιδίως την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, αφού η χρήση των τουριστικών κατοικιών θα διαχέεται σε όλους τους μήνες του χρόνου ... Στόχος των προτεινόμενων ρυθμίσεων είναι η εξασφάλιση σημαντικής και επαναλαμβανόμενης εισροής κεφαλαίων από άμεσες ξένες επενδύσεις αλλά και η ενίσχυση της δραστηριότητας των εγχώριων παραγωγικών κλάδων ...».

15. Επειδή, μετά την έκδοση της τρίτης προσβαλλομένης πράξης Π.Π.Π.Α. (Οκτώβριος έτους 2012) και τη σύνταξη και υποβολή της ΜΠΕ του έργου και πριν από την έκδοση της πρώτης προσβαλλομένης Κ.Υ.Α. (Αύγουστος 2014), δημοσιεύθηκε ο ν. 4179/2013 «Απλούστευση διαδικασιών για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον τουρισμό, αναδιάρθρωση του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού και λοιπές διατάξεις» (Α'175/8.8.2013). Στο άρθρο 1 του νόμου αυτού ορίστηκε ότι: «Άρθρο 1. Οργανωμένοι υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων. 1.α. Ως «οργανωμένος υποδοχέας τουριστικών δραστηριοτήτων» ορίζεται η περιοχή που αναπτύσσεται βάσει ενιαίου σχεδιασμού, προκειμένου να λειτουργήσει κατά κύρια χρήση ως οργανωμένος χώρος ανάπτυξης δραστηριοτήτων τουρισμού-αναψυχής και άλλων συνοδευτικών του τουρισμού, δραστηριοτήτων. β. Ως «οργανωμένοι υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων» νοούνται ιδίως: αα) Οι Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.) του άρθρου 29 του ν. 2545/1997 (Α' 254), όπως τροποποιείται με το άρθρο 4 του παρόντος νόμου. ... 2. 3. ... 4.α. Επιτρέπεται η δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων με ανώτατο επιτρεπόμενο μικτό συντελεστή δόμησης 0,05: αα) ... ββ) Στα νησιά της Ομάδας ΙΙ της κατηγορίας Ε' με επιφάνεια μεγαλύτερη των 90 τ.χλμ. του άρθρου 5 της υπ' αριθμ. 24208/4.6.2009

χώρου αιγιαλού, παραλίας και θαλάσσιου χώρου για την εκτέλεση του έργου "Σύνθετο τουριστικό κατάλυμα 5* στη θέση "Κουμπάρα – Διακοφτό", Νήσου Ίου, στην εταιρεία 105 Α.Ε. και καθορισμός του ανταλλάγματος παραχώρησης". Με την απόφαση αυτή: Α) Εγκρίθηκε η παραχώρηση αιγιαλού, παραλίας και θαλασσίου χώρου στην εταιρεία "105 Α.Ε." για την εκτέλεση του έργου: "Σύνθετο τουριστικό κατάλυμα 5* στη θέση Κουμπάρα - Διακοφτό νήσου Ίου", στην εκτός σχεδίου περιοχή "Κουμπάρα – Διακοφτό" της νήσου Ίου και ειδικότερα για την κατασκευή των παρακάτω έργων: Για την κατασκευή της λειτουργικής σύνδεσης: Επιφάνεια αιγιαλού: 571 τ.μ. Επιφάνεια παραλίας: 134 τ.μ. Για την κατασκευή του βόρειου κυματοθραύστη: Επιφάνεια θαλάσσιου χώρου: 1.844 τ.μ. Για την κατασκευή του νότιου κυματοθραύστη: Επιφάνεια θαλάσσιου χώρου: 1.000 τ.μ. Για την κατασκευή τεχνητής παραλίας στον όρμο Μανιάτα: Επιφάνεια αιγιαλού: 4.462 τ.μ. Επιφάνεια παραλίας: 3.812 τ.μ. Επιφάνεια θαλάσσιου χώρου: 10.590 τ.μ. Για την κατασκευή τεχνητής παραλίας στον όρμο Κουμπάρα: Επιφάνεια αιγιαλού: 2.717 τ.μ. Επιφάνεια παραλίας: 2.246 τ.μ. Επιφάνεια θαλάσσιου χώρου: 12.352 τ.μ. Για την κατασκευή του παραλιακού κρηπιδώματος: Επιφάνεια αιγιαλού: 2.855 τ.μ. Επιφάνεια παραλίας: 1.882 τ.μ. Επιφάνεια θαλάσσιου χώρου: 805 τ.μ. Για την κατασκευή του έργου αφαλάτωσης: Επιφάνεια παραλίας: 775 τ.μ. Παραχωρούμενη επιφάνεια αιγιαλού (συνολικά): 10.605 τ.μ. Παραχωρούμενη επιφάνεια παραλίας (συνολικά): 8.849 τ.μ. Παραχωρούμενη επιφάνεια θαλάσσιου χώρου (συνολικά): 26.591 τ.μ. Β) Καθορίστηκε το ανάλλαγμα παραχώρησης χρήσης των ως άνω χώρων.

20. Επειδή, από την εκθεσία περιγραφή των εγκαταστάσεων και υποδομών του, όπως προκύπτει από τις μελέτες που το συνοδεύουν, συνάγεται ότι το επίμαχο έργο θα λάβει τη μορφή ενός κυκλαδίτικου οικισμού με όλα τα χαρακτηριστικά ενός «Νιώτικου χωριού». Ειδικότερα, οι εγκαταστάσεις του θα αναπτυχθούν σε γήπεδο 182 στρεμμάτων περίπου και θα συνδυάζουν 81 αυτόνομα διαμερίσματα με

συμπληρωματικές εγκαταστάσεις αναψυχής, άθλησης και γενικά υπηρεσιών διάθεσης του ελεύθερου χρόνου των τουριστών μετά των αναγκαίων δικτύων υποδομών. Οι εγκαταστάσεις και υποδομές του έργου, σε συνδυασμό με τις προβλεπόμενες εκτεταμένες επεμβάσεις στην παράκτια περιοχή και, ιδίως, τη δημιουργία δύο τεχνητών παραλιών, η οποία περιλαμβάνει την κατασκευή μεγάλων τεχνικών έργων (προβόλων και κυματοθραυστών) και τη βίαιη επέμβαση στη φυσική μορφή του παράκτιου τοπίου με την αποκοπή και αποκαθήλωση βράχων και τη μεταφορά και εναπόθεση δάνειου ιζήματος, έχουν ως αναπόφευκτη συνέπεια την ανάλωση του φυσικού κεφαλαίου της περιοχής και την αλλοίωση της φυσιογνωμίας της. Συνιστούν, ως εκ τούτου, εκτεταμένη επέμβαση και δη οικιστική ενεργοποίηση σε περιοχή, η οποία είναι εκτός σχεδίου, σχεδόν άθικτη και αδόμητη και συνιστά ευαίσθητο παράλιο οικοσύστημα μικρής νήσου. Η επέμβαση δε αυτή απέκτησε, κατά τη διαδικασία της αδειοδότησης του έργου, ακόμη πιο έντονα χαρακτηριστικά σε σχέση με τον αρχικό της σχεδιασμό, εφόσον, μετά την έκδοση και εφαρμογή των ρυθμίσεων του ν. 4179/2013, το έργο αφενός μεν «απηλλάγη» από τον περιορισμό της έκτασης των γηπέδων των σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων που αναπτύσσονται σε νησιά με επιφάνεια μεγαλύτερη των 90 τ. χλμ., όπως η 1ος, του άρθρου 9 του Ειδικού Πλαισίου για τον Τουρισμό του έτους 2009, με αποτέλεσμα η έκταση του γηπέδου ανάπτυξης του ΣΤΚ να αυξηθεί, μεταξύ των σταδίων της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, κατά 20 περίπου στρέμματα αφετέρου δε αξιοποιεί, βάσει της μεταβατικής ρύθμισης του άρθρου 42 του ν. 4179/2013, τον συντελεστή δόμησης 0,10 αντί του προβλεπόμενου στις πάγιες ρυθμίσεις του ίδιου νόμου σ.δ. 0,05, ο οποίος, σύμφωνα με τους ορισμούς του τελευταίου Ειδικού Πλαισίου για τον Τουρισμό του έτους 2013, προσδιορίζει την κατηγορία των σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων ήπιας ανάπτυξης, τα οποία προέβλεπε το Πλαίσιο αυτό για νησιά όπως η 1ος. Τούτο δε ανεξαρτήτως εάν νοείται ως «ήπια ανάπτυξη»

η δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων σε μικρά νησιά, όπως η Ίος. Τα ως άνω χαρακτηριστικά του έργου, όπως διαμορφώθηκε τελικώς, αλλά και τα χαρακτηριστικά της περιοχής επέμβασης ως παράκτιου και νησιωτικού οικοσυστήματος, προϋποθέτουν και επιβάλλουν την ένταξη του έργου στον χωροταξικό σχεδιασμό, κατά τα αναφερόμενα στις σκέψεις 10 και 11 της παρούσας. Με την πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση εγκρίνονται περιβαλλοντικοί όροι για το ως άνω περιγραφόμενο σύνθετο έργο, η πράξη δε αυτή αποτελεί το τελικό στάδιο εξειδίκευσης του χωροταξικού σχεδιασμού και ανήκει, ως εκ τούτου, στο επίπεδο εφαρμογής αυτού, το οποίο οφείλει, κατά τα εκτεθέντα στη σκέψη 11, να ερείδεται σε χωρικό σχεδιασμό κατωτέρου επιπέδου, είτε γενικού (Γ.Π.Σ., ΣΧΟΟΑΠ κ.λπ.) είτε, εάν αυτός ελλείπει, εξιδιασμένου (ΠΟΑΠΔ, ΠΟΤΑ κ.λπ.). Τα εν λόγω υποκείμενα εργαλεία σχεδιασμού οφείλουν να κινούνται εντός των πλαισίων των εγκεκριμένων χωροταξικών σχεδίων του ν. 2742/1999 να τηρούν δε τους όρους και περιορισμούς που περιλαμβάνονται στις κατευθύνσεις και προτάσεις αυτών, εξειδικεύοντας και εφαρμόζοντάς τους, μέσω προβλέψεως κυρίως συγκεκριμένων χρήσεων γης και συναφών όρων ρυθμίσεως του χώρου κατά περιοχή. Στην προκείμενη περίπτωση, το εγκεκριμένο Περιφερειακό Πλαίσιο Νοτίου Αιγαίου, το οποίο ίσχυε καθ' όλη της διάρκειας της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης του έργου έως την περαίωση αυτής, περιέχει συγκεκριμένες ειδικές κατευθύνσεις και προτάσεις για την επίμαχη περιοχή, εφόσον θεωρεί την Ίο ως αναπτυσσόμενο τουριστικά νησί, στο οποίο πρέπει να αναπτυχθούν δράσεις για την αντιμετώπιση των συγκρούσεων μεταξύ των δραστηριοτήτων και την αποτροπή της εξάρτησής του από τη μονόπλευρη τουριστική ανάπτυξη. Περαιτέρω, προβλέπει ειδικώς για τη Ζώνη στην οποία εντάσσει την Ίο (Ζώνη Β) την οριοθέτηση τουριστικών ζωνών εφόσον τεκμηριώνονται από αντίστοιχες μελέτες κατώτερου επιπέδου σχεδιασμού, καθώς και τη σύνταξη ειδικών μελετών «χωρητικότητας», που θα λαμβάνουν υπόψη το μέγεθος και την

κλίμακα του συγκεκριμένου χώρου, τους υφιστάμενους φυσικούς και ανθρώπινους πόρους, τις υφιστάμενες και προβλεπόμενες τεχνικές υποδομές, κ.λπ. Ορίζει δε ότι η έγκριση χωροθέτησης ξενοδοχειακών καταλυμάτων και άλλων υποδομών και επιχειρήσεων τουριστικού χαρακτήρα θα πρέπει να κινείται μέσα στα πλαίσια των ποσοτικών και ποιοτικών περιορισμών που θα καθορίζονται από τις πιο πάνω μελέτες. Ωστόσο, η συγκεκριμένη αξιοποίηση της περιοχής του έργου γίνεται κατά παράλειψη του προβλεπόμενου στο Περιφερειακό Πλαίσιο σταδίου χωρικού σχεδιασμού κατώτερου επιπέδου, είτε γενικού (Γ.Π.Σ., ΣΧΟΟΑΠ κ.λπ.) είτε εξειδικασμένου (ΠΟΑΠΔ, ΠΟΤΑ κ.λπ). Της αξιοποίησης αυτής, εξάλλου, δεν προηγήθηκε η διάγνωση της φέρουσας ικανότητας της Ίου, του κρίσιμου δηλαδή μεγέθους για την επίτευξη της επιβαλλόμενης από το Σύνταγμα βιώσιμης ανάπτυξης των νησιών, με το ειδικό εργαλείο χωρικού σχεδιασμού, το οποίο προβλέπεται από το ως άνω Περιφερειακό Πλαίσιο, δηλαδή, την ειδική μελέτη «χωρητικότητας». Ελλείπει, επομένως, το ενδιαμέσο και κρίσιμο στάδιο χωρικού σχεδιασμού, δια του οποίου και μόνο εξειδικεύονται επιτρεπτως, κατά το σύστημα του ν. 2742/1999, από πλευράς επιτρεπομένων χρήσεων γης και λοιπών συναφών παραμέτρων, οι κατευθύνσεις και προτάσεις του Περιφερειακού Πλαισίου για τη συγκεκριμένη περιοχή. Η πλημμέλεια αυτή δεν δύναται να θεραπευθεί, προσδίδοντας νόμιμο έρεισμα στην προσβαλλόμενη πράξη, με τη συνεκτίμηση των κατευθύνσεων των Ειδικών Πλαισίων για τον Τουρισμό των ετών 2009 και 2013, στην οποία προέβη η Διοίκηση, με την έννοια ότι οι κατευθύνσεις αυτές δύναται να τροποποιούν, ερμηνεύουν ή συμπληρώνουν τις αντίθετες κατευθύνσεις και προτάσεις του εγκεκριμένου Περιφερειακού Πλαισίου. Και τούτο διότι, με αποφάσεις του Δικαστηρίου, το μεν Ειδικό Πλαίσιο του έτους 2013 ακυρώθηκε το δε Ειδικό Πλαίσιο του έτους 2009 κρίθηκε ότι είχε παύσει να ισχύει από την έκδοση του Ειδικού Πλαισίου του έτους 2013 και δεν αναβίωσε μετά την ακύρωση αυτού και, επομένως, δεν ίσχυε κατά τον χρόνο έκδοσης της

πράξης που περαίωσε την περιβαλλοντική αδειοδότηση του επίμαχου έργου. Εξάλλου, οι επιλογές και κατευθύνσεις των Ειδικών Πλαισίων λαμβάνονται κατά νόμον υπόψη και εφαρμόζονται (προκειμένου να εναρμονισθούν προς αυτές τα κατωτέρου επιπέδου σχέδια χωρικού σχεδιασμού) μόνον όταν ελλείπουν τα Περιφερειακά Πλαίσια, όχι δε αντιστρόφως, όπως συμβαίνει εν προκειμένω (άρθρο 9 παρ. 1 ν. 2742/1999) (πρβλ. ΣΤΕ 3920/2010 Ολομ.). Την έλλειψη ένταξης της επίμαχης έκτασης σε χωρικό σχεδιασμό δεν αναπληρώνουν ούτε οι ως άνω ρυθμίσεις του ν. 4179/2013, με τις οποίες τροποποιήθηκαν προβλέψεις του, καταργηθέντος πλέον, Ειδικού Πλαισίου για τον Τουρισμό του έτους 2009 για την έκταση των γηπέδων των σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων και τον συντελεστή δόμησης αυτών σε νησιά με επιφάνεια μεγαλύτερη των 90 τ. χλμ., όπως η 1ος, εφόσον οι ρυθμίσεις αυτές δεν μπορούν να θεωρηθούν, λόγω του αποσπασματικού και εν μέρει μεταβατικού χαρακτήρα τους, ως ολοκληρωμένος χωρικός σχεδιασμός. Η έλλειψη αυτή δεν αναπληρώνεται ούτε από τις γενικού και οριζόντιου χαρακτήρα διατάξεις του νόμου 4002/2011 περί δημιουργίας σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, οι οποίες, άλλωστε, προβλέπουν την ένταξη των ΣΤΚ στον υφιστάμενο χωροταξικό σχεδιασμό, ούτε από τις γενικές και πάγιες διατάξεις περί εκτός σχεδίου δόμησης, η οποία, ούτως ή άλλως, αφορά μεμονωμένη δόμηση κύριων μόνον ξενοδοχειακών καταλυμάτων (βλ. αρ. 173 ΚΒΠΝ), όχι δε συνδυασμένες χρήσεις, οι οποίες απαιτούν χωροταξικό σχεδιασμό σε διαδοχικά επίπεδα εφαρμογής (πρβλ. ΣΤΕ 3920/2010 Ολομ.), αλλά ούτε και από την έκθεση χωροταξικής θεώρησης του άρθρου 2 παρ. 4α του ν. 4179/2013, η οποία συμπλήρωσε τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των ΣΤΚ, εφόσον η έκθεση αυτή, η οποία αποτελεί τμήμα της ΜΠΕ του έργου, εντάσσεται στο τελικό επίπεδο εφαρμογής, δηλαδή πραγματώσεως του έργου και δεν δύναται να υποκαταστήσει το ελλείπον ενδιάμεσο και κρίσιμο στάδιο χωρικού σχεδιασμού. Κατόπιν τούτων, η πρώτη προσβαλλομένη κοινή υπουργική

απόφαση, με την οποία αδειοδοτήθηκε περιβαλλοντικά το έργο, είναι ακυρωτέα ως μη νόμιμη κατά τα βασίμως προβαλλόμενα με την αίτηση ακυρώσεως ότι η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων του επίμαχου ΣΤΚ εχώρησε κατά παράβαση της κείμενης περιβαλλοντικής και πολεοδομικής νομοθεσίας ερμηνευομένης ενόψει των επιταγών του άρθρου 24 παρ. 1 του Συντάγματος περί προστασίας του περιβάλλοντος και διαφύλαξης της αειφορίας, ιδίως ενόψει του χαρακτήρα της νήσου Ίου, ως ευαίσθητου οικοσυστήματος με περιορισμένη φέρουσα ικανότητα, αλλά και των επιταγών του άρθρου 24 του Συντάγματος για ορθολογικό χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό. Αποβαίνει δε αλυσιτελής η έρευνα των λοιπών προβαλλομένων λόγων ακυρώσεως.

21. Επειδή, μετά την ακύρωση της πρώτης προσβαλλόμενης κοινής υπουργικής απόφασης έγκρισης δημιουργίας του επίδικου σύνθετου τουριστικού καταλύματος και έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων αυτού, αποβαίνει ακυρωτέα και η δεύτερη προσβαλλόμενη κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και Περιβάλλοντος και Ενέργειας με την οποία παραχωρήθηκε στην παρεμβαίνουσα εταιρεία το δικαίωμα χρήσης χώρου αιγιαλού, παραλίας και θαλάσσιου χώρου για την εκτέλεση του έργου, λόγω απώλειας του νομίμου ερείσματός της.

22. Επειδή, κατόπιν τούτων, η αίτηση ακυρώσεως πρέπει να γίνει δεκτή ως προς τους αιτούντες, οι οποίοι ασκούν παραδεκτώς την αίτηση ακυρώσεως, να ακυρωθούν η 38753/1216/8.8.2014 κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Τουρισμού και η 14704/19.12.2015 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και Περιβάλλοντος και Ενέργειας και να απορριφθεί η παρέμβαση.

Διὰ τὰ ὑτά

Καταργεί τη δίκη ως προς τον τρίτο αιτούντα.

Δέχεται την αίτηση ως προς τους αιτούντες, οι οποίοι ασκούν

./.